

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 14 grudnia 2017 r.

Poz. 8521

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN-I.4102.23.2017.18 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 12 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania ulicy 25 Stycznia położonej w miejscowości Rozdrażew nazwy Kompanii Rozdrażewskiej

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 i z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy 25 Stycznia położonej w miejscowości Rozdrażew (powiat krotoszyński) nadaje się nazwę **Kompanii Rozdrażewskiej**.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Zbigniew Hoffmann

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (zwanej dalej: „ustawą”) obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy) Wojewoda Wielkopolski pismem z 18 września 2017 r. znak: KN-I.4102.10.2017.21 wystąpił do Dyrektora Oddziału Instytutu

Pamięci Narodowej w Łodzi z wnioskiem o wydanie stosownej opinii. Pismem z 4 października 2017 r. znak: BUWŁd-940-29(10)/17 Dyrektor Oddziału w Łodzi poinformował, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy 25 Stycznia w Rozdrażewie wypełnia normę art. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, że „nazwa 25 Stycznia (1945 r.) jest upamiętnieniem faktu zajęcia Rozdrażewa przez jednostki Armii Czerwonej, co w okresie komunizmu celebrowano jako „dzień wyzwolenia”. W takiej formie nazwa ta wciąż spełnia funkcję gloryfikacji Armii Czerwonej – w zgodzie z naczelnymi hasłami stalinowskiej propagandy.

Dzisiejsza wiedza historyczna i zachowane źródła w sposób oczywisty nie pozwalają traktować powyższej daty w takich kategoriach. W latach 1944 – 1945, wbrew nadziejom Polaków oczekujących odbudowy wolnego kraju po likwidacji okupacji niemieckiej, Armia Czerwona była siłą, która uniemożliwiała odbudowę suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej na jej terytorium. Była narzędziem wymuszonej przemocą, ponownej aneksji niemal połowy terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do ZSRR i zarazem narzędziem zniewolenia całej reszty kraju - na zachód od linii Bugu. Związek Sowiecki uniemożliwił powrót Rzeczypospolitej Polskiej do kraju. Zbudował alternatywną strukturę państwową, zdominowaną przez ludzi w pełni podporządkowanych polityce i woli Józefa Stalina. Armia Czerwona zapewniła ochronę dla realizacji wrogiej wobec Rzeczypospolitej Polskiej polityki Stalina, ukierunkowanej na pełne podporządkowanie terytorium kraju ośrodkom decyzyjnym w Moskwie oraz budowę w nim totalitarnego państwa komunistycznego.

Zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną zapoczątkowało zarazem nowy okres martyrologii narodu polskiego, zaznaczony setkami tysięcy pomordowanych, więzionych i wysyłanych do obozów koncentracyjnych. W całym kraju Armia Czerwona zaznaczyła swój szlak licznymi przejawami gwałtu i bezprawia, a ziemie polskie stały się przedmiotem rabunku i dewastacji, dokonywanych przez wyspecjalizowane oddziały sowieckie, wywożące dobra kultury, mienie ruchome i elementy infrastruktury do ZSRR”.

Nazwa ulicy 25 Stycznia nie została przez gminę zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Działający przy Wojewodzie Wielkopolskim Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (zwany dalej: „Zespołem”) przedłożył organowi nadzoru nowe propozycje nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski, biorąc pod uwagę propozycje przedstawione przez Zespół, postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę Kompanii Rozdrażewskiej.

Kompania Rozdrażewska brała udział w powstaniu, które wybuchło 27 grudnia 1918 r. w Poznaniu i w ciągu kilku dni rozlało się na terenie niemal całej Wielkopolski.

W Rozdrażewie, z inicjatywy miejscowego księdza Tadeusza Zielińskiego, szybko sformował się oddział ochotników, który przeszedł do historii pod wskazaną nazwą Kompanii Rozdrażewskiej. W późniejszym czasie został on połączony z innymi lokalnymi formacjami, co stało się załącznikiem 12 Pułku Strzelców Wielkopolskich, który następnie został przekształcony w 70 Pułk Piechoty Wielkopolskiej. Na czele Kompanii stali porucznik Marian Modrzejewski, sierżant Waclaw Pabich i Franciszek Talarczyk, który w Wojsku Polskim dosłużył się ostatecznie stopnia pułkownika. Łącznie w Powstaniu Wielkopolskim wzięło udział ponad 120 ochotników z Rozdrażewa i okolic.

Oddział z Rozdrażewa brał udział w walkach na południowym odcinku frontu, tocząc boje pod Siejewem, Zdunami, Borownicą i Chachalnią. W dniu 6 lutego 1919 r. ochotnicy rozdrażewscy stoczyli zaciętą bitwę z Niemcami o miejscowość Zduny, podczas których poległo kilkunastu powstańców. Polacy zostali zmuszeni do wycofania się z miasta, które na mocy traktatu pokojowego w 1920 r. zostało ostatecznie przyłączone do Polski, stając się ważną miejscowością przygraniczną.

Po zakończeniu Powstania Wielkopolskiego ochotnicy z Rozdrażewa, tworzący razem z dwoma formacjami krotoszyńskimi batalion krotoszyński, wzięli udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 r. Walczyli pod Mińskiem, w okolicach Grodna, uczestniczyli w Bitwie Warszawskiej i starli się z Sowiecami pod Przemiarowem koło Pułtuska. Data tego ostatniego boju, czyli 19 sierpnia, stała się później świętem pułkowym 70 Pułku Piechoty Wielkopolskiej.

Działalność Kompanii Rozdrażewskiej zasługuje na wyeksponowanie poprzez nadanie ulicy nazwy Kompanii Rozdrażewskiej. Podkreślenia wymaga, że nazwa ulicy (Kompanii Rozdrażewskiej) nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.